

Daarom was *hij* in de ogen van de meeste Nederlanders volledig met het Derde Rijk geïdentificeerd. De publieke opinie interesseerde zich niet voor wat hij innerlijk was of wilde. Hij had de naam, de 'verrader van Oostenrijk' te zijn, hij was in ons land hoogste representant van de vijand en hij werd persoonlijk verantwoordelijk gehouden voor elke schanddaad van 'de SD'. In het openbaar zag men hem slechts in het uniform van de SS. Hij liep mank als gevolg van een val in de bergen in '28 waarbij zijn linkerknieschijf verbrijzeld was; zijn linkerbeen was nadien stijf en korter dan het rechter. Met dit lichamelijk gebrek (dat hem niet verhinderde veel aan sport te doen) werd danig de spot gedreven. Men sprak graag van 'Zes-en-een-kwart'; of het heette dat in Den Haag al straten naar hem genoemd waren: 'De Lange en de Korte Poten'; of men zei dat zich bij hem thuis 's avonds de volgende dialoog ontwikkelde: 'Dag vrouwke!' 'Dag manke!' Een dichter als Jan Engelman spuwde zijn gal over hem uit in strofen als:

'En zijn van ons de kruiken leeg,
de landvoogd heeft nog volle
en taarten, niet van eigen deeg,
die eet hij met zijn snollen.

Zijn kelder puilt van wat hij stal:
je reinste stink-oweëer,
en ied're avond geeft hij bal
voor Mof en Ennesbeëer.¹

★

De gesloten, schijnbaar aarzelende, ingetogen levende *Reichskommissar* paste niet goed in de wereld der Nazi-groten. Men was daar veel protseriger en brutaler machthebbers gewend. Met een artistiek begaafde intellectueel die hele symphonieën van Beethoven of Bruckner kon analyseren, wist men niet goed raad; de parvenu's, die in de *Partei* omhooggeklimmen waren, voelden zich bij hem niet op hun gemak. De brutaalsten begrepen overigens intuïtief dat van een Seyss-Inquart jegens hen geen werkelijk krachtig, laat staan meedogenloos optreden te verwachten viel. Binnen een kader dat door anderen (sterkere en aggressievere naturen dan de zijne) aangegeven was, kon hij een bepaalde politieke lijn met taaiheid en geduld volgen, maar ook dan

¹ Jan Engelman: *Vrijheid. Tijdgedichten en berijmde schotschriften* (1945), p. 18.